

Cena numeru 200 marek

Opiszenia u nas zamówione zamieszczamy w swych piśmiech o wielkim nakładzie „Dzienniku Białostockim” i „Dzienniku Grodzieńskim”

Korsa kwiatowe!

G. ARCISZEWSKI
 REDAKTOR, ul. Domszkańska 23.
 1470-472 10-1

Wszystkim przyjaciółom naszego
pisma, wszystkim naszym współ-
pracownikom i czytelnikom, wszyst-
kim tym, którzy czynem i myślą
walczą o lepszą przyszłość dla
naszego kraju,—życzymy, by rok
nowy był bardziej pomyślnym i
ziścił wreszcie wspólne nasze na-
dzieje i pragnienia.

ROK NOWY.

Głęboka mądrość spoczywa na
dnie zwycięstwa, iż w noc Sylwe-
strową, gdy tajemnica przemijania
czasu, życia i wszystkiego staje
przed nami wyraźniej, niż kiedyś
kolwiek — składamy sobie życzenia,
wyrażające wiarę w zmianę na
lepsze. Gdy w noc Sylwestrową
bije godzina dwunasta, rok ubiegły
obuwa się w przepaść wieczności,
a z otchłani czasu podejmuje
się rok nowy. Rok ubiegły, to
czarna przeziębiona bólem, cier-
pieniem, rzadko radością i szczę-
ściem, to część nas samych, zapo-
dziana się w niepewną przyszłość.
Oblicze jego porwane do
świadczenia, niekiedy czy nawet
szczęściem, ale zawsze, zgłębnione,
przeżyte i zażyte. To już było.
Tymczasem natura ludzka zawsze
łaknie nowości, zmiany, nadziei—
twórczości.

W sercu ludzkim mieszka chi-
mera, jakieś pragnienie doskona-
łości skończoności, absolutnej, szczę-
ścia i piękna niepokalanego. Chi-
mera to właśnie, bo jest to raczej
uczucie, nawet nie uczucie, lecz
pożądanie, że gdzieś, kiedyś, za
nieznaną górą, za śladami
rzekami jest kraina bajeczna, raj,
piękno i szczęście. Rok ubiegły
zawodził naszą nadzieję. Nie osią-
gnęliśmy szczytu, nie wstąpiliśmy
do ogrodu tajemniczego — chimera
wciąż dalej umykała przed nami,
mamiąc nas łeczą zapowiedzi,
cudów, piękna, nieuchwytna.
Lecz z łona czasu wypromienił się
rok nowy, młody, płomienny, pełen
rozpędu i ochoty do życia i walki.
A kiedy zjawia się przed nami
uderzeniem dwunastej godziny w

noc Sylwestrową, wówczas z nie-
poskromioną żywotnością wstają
w nas pragnienia, szepczące, iż w
tym roku nowym osiągniemy to,
czego poskapił nam rok ubiegły.

Złudzenie? Może. Lecz to złu-
dzenie tak jest mocne, zawsze
powtarzające się, żywotowe, że
bez niego życie nie da się po-
myśleć. U bramy piekła zawieszil
wielki iluzacz spraw tego i tam-
tego świata, Dante, napisał: „Po-
zbądźcie się wszelkiej nadziei
wy, którzy tu wchodziście”. Bez
nadziei życie zamieniłoby się w
piekło. Nadzieja, ufność stanowi
motor życia najpotężniejszy, jest
osią postępu, sercem życia czyli
ruchu. Ona to, nadzieja, wiara, że
niekiedy my, ja, naród, społeczeń-
stwo, ludzkość osiągniemy cel
najwyższy, wstąpimy w krainę
piękna, szczęścia, sprawiedli-
wości, sprawi, iż nie tylko trwamy
i żyjemy, ale dążymy do czegoś,
stwarzamy ideały, że w ziszcze-
nie ich wierzymy, że są nawet
podróż nas tacy, co dla idei za-
pominają o sobie, gotowi życie
swe, skarb swój największy, za
ideę ofiarować.

Noc Sylwestrowa, święto no-
wego roku to święto nadziei, to
godzina porwy myśli i podnie-
sienia się serca ku tym najdal-
szym celom człowieka i ludzko-
ści, które dnia powszedniego bled-
ną, gonią, kryją się gdzieś za
szaremi murami trosk, walki, cier-
pień, zawodów, zasnianajacych—
cale nieskończone i święte.

Kiedy ginie w ciemnościach wiecz-
ności kruszyna czasu, zwana ro-
kiem, gdy rok nowy wylan się

z tajemniczych zasłon nieodgę-
dnej przyszłości, wówczas myśi
błogosławna nasuwa się plekocjom,
wzajemne, niby na łańcucho w pod-
niebne regiony zamyslenia, skąd
małe sprawy i drobne zabiegi gin-
ną, a przed oczyma ducha otwio-
rają się nieogarnione, wspaniałe,
majestatyczne królestwa chimery.
Czujemy wówczas, że każdy z
nas, pyłek wobec odwiecznych po-
tęg, jest przecie cząstką ważną i
konieczną w labiryncie bytu i nie-
skończoności światów. To pół-
świat, pół-szczęście, pół-wielkość,
jakim żegnamy rok stary, zapo-
dzający się w przyszłość, jakim
witamy ten rok nowy, wchodzący
w przyszłość, napienia nas uczu-
ciem radości, że jednak w zagad-
kowym spleśniu dziejów jedności,
narodu, ludzkości, świata i
wzdechów i tkwi jakieś głębokie,
trudne tylko do odcyfrowania zna-
czenie, że to życie nasze indy-
widualne i byt wszechświatu stano-
wią wartość pozytywną, dodatnią,
absolutną i ogarnia nas wzrusze-
nie. I znowu, jak rok temu, jak
dziesięć lat temu w ten nowy rok
żywieliśmy w sercach na-
dzieję, że to, czegośmy jeszcze
nie osiągnęli w roku ubiegłym,
zdołamy w nowym.

To złudzenie, odnawiające się
w sercu człowiekiem od lat, od
setek lat, od tysięcy, zawsze,
mimo zawodów, nieszczęść, śmie-
ci, rewolucji, rzezi i wojen jest
podstępem instynktu, najtajniejszą
mową tajemnic, każącej nam żyć
wielkością, bohaterstwem, wiarą
w idee, bowiem istnienie ma swój
cel, bowiem chimera nie jest
kłamstwem, lecz zapowiedzią zwy-
ciństwa. Każdy nasz krok, wszel-
ki czyn, jeśli dodadni, zbliża nas i
ludzkość do tego zwycięstwa, je-
śli nikczemny oddała i ją i nas od
niego.

— Przeto miejcie nadzieję i
podług niej czyńcie — powiada
rok stary, oddając nas swemu za-
stępcy.

~~~~~

Kupujcie 8-mio procen-
tową Pożyczkę złotą

Józef Batorowicz.

Sursum Corda!.

Hej, w górę serca i myśli i głowy!
Niech oczy nam szczęściem jaśnieją,
bo idzie już ku nam wiosenny Rok Nowy,
choć zima wciąż straszny zawleja.

Słoneczne się przed nim wkrąg ściągają gości
wiosenne brzmia wokół hejnały
i kładą pod nogi złociście kaczyńce —
radością oddycha świat cały

Co było, to przeszło, zniknęło, jak piana
i nigdy już, nigdy nie wróci!...
Hej, bracia, kto dożył Nowego Dnia Rana
niech pieśni tryumfu zanuci!

Res sacra miser.

W nowym okresie naszego by-
tu niepodległego, jak przed 50 ciu
laty rozpoczęliśmy, warstwa naj-
młodsza pod względem świado-
mości zbiorowej, warstwa pracu-
jąca w szerokim i czystym tego
słowa znaczeniu, opiera o indy-
widualnie silną inteligencję zawodo-
wą, może i powinna dla dobra
własnego i całości narodu wzmac-
niać się organizacyjnie i brać z
rąk warstw przeżytych należną
część ich władzy, sirząc się
jednocześnie chlubie starej — prze-
cieniania zasług i sił własnych jak
również niedbając o losy całości,
znanej narodom społeczeństwem
czy państwem.

Mniej trzeba ślepej zazdrości,
więcej wiary w moc i godność, w
nawet trwale i owocne szlachectwo
zbiorowej twórczej pracy, więcej
śmiałości wyobraźni w dziedzinie
tego, czego jeszcze nie było, a co
można i warto stworzyć.

Miałe wiarę i śmiałość praw-
odawca, zakreślając szerokie fun-
damenty pod przyszły gmach de-
mokratyzowanej pomocy lekarskiej,
dostępnej dla wszystkich — w tak
zwanym Kasach Chorych.

Ustawa z dnia 19 maja 1920 r.
uwzględniła półwiekowe doświadc-
zenie i błędy niemieckich Insty-

tucji obywatelskich ubezpieczeń
społecznych: kasy niemieckie, dy-
zawodowcami, nasze są terytorial-
nymi, tam każda grupa zawodowa
miała osobną administrację i loka-
le — u nas, gdzie wszystko jest w
jednej powiatowej kasie, stanowi
ogromny postęp i oszczędność.

Wystarczy jednak wczynać się
w ustawę i rozetrzeć w naszych
warunkach, żeby zrozumieć, że
można i należy, nie burząc tej
solidności na ogół zbudowanej sta-
wy, pójść w tym kierunku jeszcze
dalej — i unarodowić ją ostatecznie.

Za hamulec jej rozwoju uży-
wać należy zakaz nalezienia do
kas urzędników państwowych z
nominacji i kolejarzy — nich ba-
wieni ma dbać państwo. Z pew-
nością ani skarb państwa, ani ur-
zędnicy na tem nie wygrają. Je-
żeli można sobie wyobrazić wiel-
kich miastach odrębną sieć po-
mocy lekarskiej dla tysięcy urzę-
dników, to najbujniejsza wyobraźnia
nie narysuje nam jakiejś sieci dla
garstki urzędników, rozproszonych
po rozległym powiecie przy sa-
szych śródkach lokomoty.

Ta kategoria licznych rzasz-
urzędniczych nie jest jedynym
brakiem ustawy z punktu widze-
nia interesów rozwoju kasy.

Wejźmy w położenie Kasy
Chorych powiatu nieprzemysłowe-
go, przeważnie lub wyłącznie mi-
nicznego, których jest znakomita

Taniec szczęścia.

...Mógł niem być dla p. Stolza,
który — nie chcąc się całą racją
od razu zachłystać — podzielił ją
na 3 dawki po jednym akcie
każda.

Jest niem napewno dla osła-
wionego (och!), ogólnie znanego
znanego (tak, tak!) trójlistka — Czern-
ekówna — Tadeo Pilarzki — An-
tek Wajnsztajn, pardon! Kaczorow-
ski, — bo tego mi zaprzeczycie ni-
komo się nie uda.

Może i nie być dla wszystkich
tych, którzy chcą się dostać do
przebiegów i walek teatralnej
w „Palace” i przez parę następ-
nych godzin odchodzą od zmys-
łów z wzruszenia i uciechy — bo
to dla miłośników Białegostoku
jest oczywiście, uszywane i kurczy-
wiste.

Ala dla mnie? Dla mnie?
Mnie?

„Taniec „szczęścia” — słowo:
szczęścia w podwójnym cudzo-
słowie — stał się prawdziwą me-
czarką — inkwizycją — Golgotą.
Przebieg szczęścia na szczęście, kole-
po kole, smętnie rozciąga po u-
derzeniu maczuga.

Rzecz naogół wygląda diacin-
nie: wszystkiemu winien monokl
na niebieskim wstążce. Pozostawia
go w „rozstąpieniu” hrabia Jan
Joachim von Bibersbach (Wł.
Grabowski), będąc „rozstąpionym”
przez Desirę Viverande (M. Lin-
kowska), z powodu zazdrości
o Lizzi Mutzenbecher (ma
się rozumieć: Czernekównę!)
Znajduje go (tj. niby monokl)
Fryc, pomocnik fryzjerski, (oczy-

wieście Tadeo Pilarzki — czytelnicy,
nie słyszycie zgrzytu mojego ołów-
ka?) — i kabala gotowa. Bo Lizzi
przyszła na schadzke z niezna-
nym wielbicielem, ubłagana za-
pomocą bezimiennego zaproszenia
w drobnych ogłoszeniach „Nowe-
go Dziennika Białostockiego” (by-
ło ono także, przypadkowo meta-
bene, w „Dzienniku Grodzieńskim”).
Ale to wszystko niby jeszcze
nikomu nie szkodziło, gdyby
randka wypadła była gdzieś
u Rycy czy w Royalu. Niestety,
na pułapkę wybrano „Alhambrę”,
oficjalnie „variete” — w rzeczywi-
stości nęga rabunku i rozboju, w
której grąsował niepodzielnie „bi-
leter Sebastian Krzeselko, skoń-
czony potwór, w którym bez trudu
domyslicie się Antka Kaczorow-
skiego.

„Taniec” to niecnota nawarzył
piwa bez żółtek i cynamonu, ale
z potrójną porcją pieprzu.

I zaczęło się coś monstrualne-
go. Lizzi zakochała się we Frycu
(rzecz zgola pospolita), a Seba-
stian dolewał cięwy do tego pie-
kielnego ognia. Wszystko troje —
z wyjątkiem Frycy — wierzyło, że
Fryc jest hrabią, on zaś sam śmiał
się z tego, bo, posiadłszy „serdu-
szko Lizzi, z żadnym księciem
(szelmą) nie byłby się mieniał.
Oszustwo na mylny kamień!

So-zwiedliwość wreszcie do-
sięgła zbrodniarza papa Mutzen-
becher (M. Chmielarczyk) i matna,
Ewa (J. Cedzyńska) przegnęli w
porozumieniu z hrabiostwem Lu-
donem i Elfredą Bibersbachami
(Wł. Jankowski i M. Kamińska) —
przegnęli przez (brawo!) zuchwa-
łego fryzjerskiego, ofiarując swoje
serca i ręce Lizzi Janowi Joachi-
mowi.

Lecz przyjaciółki, Sebastian,
miłość i diabeł (ten ostatni, wpro-
wadzony przeze mnie bez upo-
ważnienia autora, był tu właści-
wie zgola zbyteczny) — te spryska-
jące potęg ciemnoty, znowu
sprowadziły kochanków ka wiecz-
nej hańby Mutzenbecherowskiej
fabryki kapeluszy.

No, i jak wam się to podoba?
Nic szczególnego? Naturalnie!
Trzeba było widzieć Lizzi, tego
nieobeszlego jeszcze od piesz-
czot matczynych podlotka, jak to
rozowo-śnieżno-białe utraipienie
wyszczereło myślą zębki i strze-
lało ślepakami! Trzeba było przy-
rzec się żółtodziobemu Frycowi,
urwisowi z pod najciemniejszej
gwiazdy, jak robił z siebie cheru-
bina i tuzinami polykał serca nie-
wieście niby ostrzygli Niedarmo-
wgo Sebastian skrzytał przez cały
wieczór: „popać, popać!” (znaczy:
popatrz, bo pokraka nie ma ze-
bów).

Właściwie zamiast tej quasi-
recenzji powinienem wystosować
zwyczajny list otwarty do p. Fry-
ca takiej mniej więcej treści:

„Panie!

Pan... Co mnie Pan wogóle
obehodzi? A jeżeli tak, to dla-
czego nie wolno mi usiedzieć spo-
kojnie w teatrze? Dlaczego różne
baby (ale jakie! jedze, sekutnice,
wiedźmy, czarownice, strzygi, to-
pielice, dziwożony, morowe dzie-
wicel) od szesnastu lat w górę
ooszarpują mi polę i rekawy, za-
sypując gradem pytań:

— Pan go zna? Ooo! Pan
mnie z nim zapozna? Aaa! Musi
być przemyślny... (żeby go rozparło!)
A to prawda, że on ma dopiero
20 lat? Boże, Boże! Zonaty? Ma
podobno troje dzieci i jedną parę

blizniąt?..

Czy Pan wie, że umiem już
ten policyjny kwestionariusz na
pamięć i odpowiadam, nie czeka-
jąc końca litanji jak następuje:

— Znam go dawno... mniej
więcej od trzydziestu pięciu lat,
kiedy poraz pierwszy dostał się
do kryminału za ludożerstwo. Wie
pan... coś w rodzaju bohaterów z
powieści Ewera. Zboczeniec. Miał
siedem żon i wszystkie w krótkim
czasie owdowiały. Ojcem nigdy
nie był. Nie może... znieść rodzin-
nego życia. Nie znosi towarzystwa,
a kobiet — ani na oczy!

I wyobraź Pan sobie, co mi
jedną z nich na premierze powie-
działa:

— Niach go pan ucałuje ode
mnie.

— Gdzie? — syknąłem, nie pa-
nując już więcej nad nerwami —
gdzie go main pocałować? Tu, w
teatrze, może na scenie?

— Nie miałabym nic przeciwko
temu. Taki cudny, taki śliczny!

Panie! Panie! Ja dłużej tego
nie zniosę. Nie mniej nie podoba
mi się Pańskie ustawiczne wy-
dreptywanie obok p. Czerneków-
nej. Oburza to przesztą nietylko
mnie jednego. Sam na własne u-
szy słyszałem (jak Boga kocham!)
także na czwartkowej premierze,
jak pewien stateczny mąż, pater
familias, widząc Pańskie se-
pie zapędy w stosunku do uroczej
Lizzi, z oburzeniem wykrzyknął:

— Puść tego gołębia!

Pod tem szlachetnym i rozum-
nem hasłem mogę się podpisać
oburacz. Tymczasem powiem Pana
i coś jeszcze coś, co również nie
Pest w porządku... To jest powiem
namu coś, co dotyczy czegoś, co
toie jest całkiem w porządku: jak

to wytłumaczyć, że kiedy Pan, al-
bo ten cudny filij kwiat, albo ten
narwany Sebastian wchodzi na
scenę, publiczność zaczyna bić
oklaski, nie czekając na pierwsze
słowo?

Pan nie wie, co to jest? Po-
pąć, popać! To ja Pana wyrecze i
nazwę rzeczy po imieniu:

— To jest skandal!

Taki list otwarty należałoby ko-
niecznie ogłosić, lecz nie czyń
tego przez prostą litość — dla sie-
bie. Pocięchaj niech mi będzie
wzniosła nauka o miłości bliźne-
go, zawarta w popularnym przy-
słowiu: Przyjdzie kryśka do Ma-
tyska.

Zagadałem się o rzeczach, któ-
re mi były szczególnie przykre.
Zrzuciwszy ten ciężar z serca, chce
rzec jeszcze parę słów należnego
uznania dla sumiennej gry całego
zespołu.

Przyjaćielki Lizzi, p.p. M. Gry-
szczyńska, E. Sroczyńska i A. Gu-
manówna były b. dobre, mimo to
i wśród nich wyróżniła się doda-
nio p. M. Wnekówna, artystką
wielce utalentowaną, obdarzoną
pięknym, altownym głosem i zre-
cznością gazeli. P. Linkowska,
jako Desirę, dała się poznać z naj-
korzystniejszej strony. Pragnąłbym
tu wymienić wszystkich po kole,
o każdym mając coś przyjemnego
do zanotowania, boje się jednak
wdepnąć znowu przez omyłkę o-
czywiście na któreś z zaczęto „
stryfolium”, a na samą myśl o
tem ołówce wypada mi z palców

Zmarła.

— Sytuacja w handlu. Bser-
giczna postawa nowego rządu ko-
rzynierze oddziałali na sferę ku-
pieckie. Kurs marki narazie utrwa-
lił się, ceny artykułów pierwszej
potrzeby nie wzrosły. Natomiast
brak gotówki nadal dotkliwie do-
ci się odczuwać.

dramat w 6 wielkich
aktach.

Kasa czynna od godz. 5-ej po poł.
Ulgowe—tylko na 1-szy seans.

Podobny wyzysk w obu punktach jest kary godnym.

żelaznych. Przyjmuje wszelkie re-
cje maszyn, oraz zamienia stary
nowe.

Wódki i likiery.
Kuchnia wina, piwa, i likierów. Włas-
nym. Egzystuje od 1880 r. Gro-
dź ulica Brygidzka Nr 1. (dom w
tel. 56.

